

Katoliški GLAS

UREDNIŠTVO IN UPRAVA:

34170 Gorizia, Riva Piazzutta, 18 - tel. 3177

PODUREDNIŠTVO:

34135 Trieste, Vicolo d. Rose, 7 - tel. 37603

Polletna naročnina . . . . . L. 1.250

Letna naročnina . . . . . L. 2.500

Letna inozemstvo . . . . . L. 3.500

Poštno čekovni račun: št. 24/12410

Leto XXI. - Štev. 15 (1045)

Gorica - četrtek, 10. aprila 1969 - Trst

Posamezna številka L 50

Cerkev doživlja ure trpljenja

Zelo trpke, stroge in krepke so bile besede, ki jih je sv. oče Pavel VI. nastavljal na veliko sredo in veliki četrtek na vernike in duhovnike, kateri v tem pokoncilskem času povzročajo Cerkev ure trpljenja. Ne da bi koga določeno imenoval, je bilo jasno, da je imel papež v mislih nekatere zadnjih dogodkov, katerih nosilci so bili določeni škofje in duhovniki (civilna poroka južnoameriškega škofa in povratek v laični stan s temu sledečo cerkveno poroko znanega rimskega monsignorja). Sv. oče je hotel obsoditi duh upora, ki se je pojavil na nekaterih področjih cerkvenega življenja in ožigati razdiralno kritiko, ki spravlja v nevarnost edinstvo Cerkve in skuša uničiti načelo avtoritete.

TEZKE PREIZKUSNJE

V baziliki sv. Petra je papež Pavel VI. dejal na veliko sredo večstično govorno, ki se je zbrala na običajno avdienco sredi tedna, te zaskrblyujoče besede:

»Cerkev je znova postavljena ne preizkušnja; ponekod trpi na pomanjkanju zakonite svobode; drugod trpi zaradi nezvestobe velikih njenih sinov; trpi pa zlasti zaradi nemirnega, uničevalnega in oprekajočega nastopa tistih, ki so ji najbolj ljubi: duhovnikov, vzgojiteljev, laikov vseh poklicev. Le-ti razbijajo njeno neobhodno potrebno občestvo, njeno hierarhično zgradbo, njene kanonske predpise, njena izročila, njeno notranjo povezanost; dvigajo svoj glas zoper cerkveno avtoriteto, ki je nenadomestljivo počelo edinstvo v Cerkvii, medsebojne ljubezni, svetosti in duha žrtve; neizmerno pa trpi Cerkev tudi zaradi odpadca nekkih duhovnikov in redovnikov, ki povzročajo s tem veliko pohujšanje in Cerkev znova križajo.«

V vseh petih letih svoje apostolske službe ni bil sv. oče tako jasen v obsodbi določenih pojavov v Cerkvii kot to pot. Vendar je svoje misli zaključil v tonu, ki je bil daleč od kake nekrščanske malodušnosti. »Zadnji koncil je sklenil napraviti krščanstvo bolj privlačno, strpno in odprto, zato se je odločil izločiti iz Cerkve srednjeveškega duha pretirane strogosti ter pesimističnega gledanja na človeka in njegove zahteve. Toda pri tem ne smemo nekaj pozabiti: koncil je poudaril znova, da ostaja križ središče krščanstva. Ne smemo se predati duhu posnemanja sveta, ki ga širijo današnja sredstva družbenega obveščanja, ki povzročata toliko opustošenja ne le med slabotnimi, ampak pogosto celo med mladimi in močnimi; tudi ne smemo zgubiti poguma ali postati skeptični; naša moč je v trpljenju in v ljubezni do Cerkve; z njo upajte in z njo sodelujte!«

POJAVI RAZKOLA

Na veliki četrtek je sv. oče obiskal baziliko sv. Odršenika v Lateranu, kjer je opravil obrede zadnje večerje. Uporabil je priliko govora o ustanovitvi sv. Evharistije, da je razvil misli o potrebi edinstva v Cerkvii.

Človeštvo čuti potrebo, biti združeno v solidarnosti in ljubezni; prišlo naj bi do edinstva tudi med kristjani, spoštujoč množestvo (pluralizem) krščanskih Cerkva; toda kje naj bo vir in vzgled te edinstva? Do nje bo prišlo le, če bo vse družilo izpovedovanje iste vere, ki je neobhodni pogoj za udeležbo na evharističnem obedu.

Toliko se danes govori o obnovi nauka in vesti v božji Cerkvii; toda kako naj bo ta Cerkev, ki je istočasno mistično, duhovno in socialno telo, res živa in uspešna, če je tako pogosto izpostavljena oprekam zlasti glede njene hierarhične zgradbe in z njo povezane dušnopastirske avtoritete? Le kako naj ta Cerkev še trdi o sebi, da je enotna, če pa jo vedno bolj cepi v skupine in skupince vrenje razkola, ki se kaže v iskanju samoljubne neodvisnosti, sklicujoč se pri tem na neki zakrknani krščanski pluralizem in svobodo vesti?

Kako naj se Cerkev še imenuje apostolska, če pa v njej delujejo sredobežne sile,

ki se izživljajo v polemiki z vodstvom Cerkve in kažejo nevarne in zmotne simpatije do napak, katere se pojavljajo v družbi? Upravičeno se sprašujemo: »Je ta naša Cerkev v svojih udih, v svojih ustanovah, v svojem delovanju še prežeta od tistega iskrenega duha edinstva in ljubezni, ki edini more storiti, da se bo vsakdanja sv. maša opravljala vredno, brez hinavščine ali vsakdanje brezčutne rutine? S sv. Pavlom bi se lahko vprašali tudi mi: "Odkod prepripi med vami?" Preostane nam le ena pot: graditi vedno znova isto ljubezen ter enotnost v čustvih in odnosih, ki jih poveljuje sv. Evharistija v Kristusovih besedah njegove oporoke ob slovesu pri zadnji večerji.«

—ej

Napeto ozračje na Češkoslovaškem

Položaj na Češkoslovaškem je še vedno zapleten, kajti ni še jasno, ali bodo moskovski vlastodržci zadovoljni z dosedanjimi ukrepi, ki jih je napovedala in deloma že sprejela češkoslovaška partija po protestni noti sovjetske vlade. Ta nota je bila zelo ostra in energična. V njej je rečeno, da Moskva ni zadovoljna z razvojem dogodkov na Češkoslovaškem ter očita tako državnemu kot partijskemu vodstvu Češkoslo-

vaške, da sta s svojo popustljivo politiko omogočila oblikovanje in porast protisovjetskih in protisocialističnih sil, ki da imajo za slombo celo v najvišjem vodstvu. Sovjetska vlada tudi dolži Češkoslovaško, da je prekršila moskovski sporazum in pogodbo o začasnem bivanju sovjetskih čet na Češkoslovaškem.

DUBČEKOV GOVOR

Sprva se je zdelo, da bo moral glavni tajnik češkoslovaške partije Aleksander Dubček po protisovjetskih izgredivih v Pragi 28. in 29. marca odstopiti. Toda dejstvo, da je prav on spet govoril po televiziji in napovedal ostre ukrepe, bi dalo misliti, da niti Moskva zaenkrat ne vztraja na njegovem odstopu.

Dubček je v svojem govoru dejal, da noče vzbujati panike, da pa si mora prebivalstvo priti na jasno o nevarnosti položaja. Čas, ki preostaja na razpolago za normalizacijo razmer, je zelo omejen. Protisovjetske manifestacije v Pragi so Češkoslovaško postavile na razpotje: ali bo uspelo ohraniti mir ali pa bo prišlo do napetega ozračja lanskega avgusta.

Dubček je tudi rekel, da bo zaradi zadnjih dogodkov treba plačati težko politično ceno, saj se bo zavleklo reševanje vseh bistvenih vprašanj. V bodoče bo vlada ostro nastopala zoper protisovjetske izgrede, kajti ne gre, da bi vsako toliko časa zaradi takih nepremišljenih dejanj prihajalo do novih kriz. »Protisovjetizem odpira vrata antikomunizmu, vandalizmu in pustošljivim vseh vrst.«

Zato je Dubček napovedal predhodno cenzuro pri časopisju in zagrozil z nastopi policije in celo vojske, če bi se to izkazalo potrebno. Baje je Dubček pred govorom po televiziji imel telefonski razgovor z Brežnjevom v Moskvi. Slednji naj bi Dubčeku zagotovil, da se sovjetska armada ne misli neposredno vmešavati v notranje češkoslovaške zadeve. V kolikor pa bi češkoslovaške oblasti ne hotele ali ne mogle izpolniti te naloge, bo pa Sovjetska zveza prisiljena, da jo sama reši na najbolj primeren način.

VAL RAZNIH GOVORIC

Po Pragi se govori, da ni več enotnosti med češkoslovaškim partijskim vodstvom in češkoslovaškimi vojaškimi poveljniki. Pri tem naj bi igral obrambni minister Džur sumljivo vlogo. Sovjetski maršal Grečko je npr. najavil svoj prihod v Prago le Džuru, ne pa predsedniku republike generalu Svobodi. Tudi je zaenkrat skrivnost, kakaj je obiskal gen. Svoboda vojaško akademijo v mestu Brnu na Moravskem, medtem ko je bil Dubček na tem potovanju odsoten.

Zdi se, da je na zadnjo krizo vplivalo tudi poročilo, ki ga je zadnje mesece pripravljala posebna komisija centralnega komiteja češkoslovaške partije o rehabilitacijah raznih osebnosti, ki so bile žrtve raznih stalinističnih procesov. V tem poročilu se omenjajo tudi nekatere sedaj pomembne osebnosti, ki da so bile vpletene v procese (npr. Černik in Strougal), govori se pa tudi o neposrednem sodelovanju sovjetske policije.

Dvajset let Atlantske zveze

Dne 4. aprila 1949 so zunanji ministri Združenih držav Sev. Amerike, Kanade, Belgije, Danske, Francije, Italije, Islandije, Luksemburga, Norveške, Nizozemske, Portugalske in Vel. Britanije podpisale v Washingtonu pogodbo o ustanovitvi atlantskega vojaškega zavezništva. Kasneje so se temu zavezništvu pridružile še Zahodna Nemčija, Grčija in Turčija. Dvajseta obletnica te pomembne ustanove je bila letos 10. aprila v Washingtonu ob spomladanskem zasedanju ministrov NATO organizacije.

Nastanku Atlantske zveze je botroval komunistični udar v Pragi meseca marca 1948. Tedaj so se zapadne evropske države z ZDA končno zavedle nevarnosti sovjetskega imperializma in prodiranja moskovskega komunizma v osrčje Evrope. Sledila je berlinska blokada in vojna na Koreji, kasneje še vojna v Vietnamu. Vedno znova se je pokazalo, da Atlantska zveza kljub raznim nepopolnostim dobro vrši službo čuvarja zoper komunistične napake in prispeva k ohranjanju ravnotežja med demokratičnimi in komunističnimi državami.

Zato je komunistom po vsem svetu trn v peti, italijanskim pa še posebej. Ob vsaki priliki se bodisi v rimskem parlamentu bodisi na svojih zborovanjih zagajajo vanjo in zahtevajo, naj Italija iz atlantskega zavezništva izstopi ter se proglasi za nevtralnno. Pa je glasilo Krščanske demokracije dnevnik »Il Popolo« dobro zapisal: »V trenutku, ko doživlja Češkoslovaška novo stiskanje vijaka s strani svojih vojaških in političnih zaveznikov je res znak slabega okusa in dialektične slabosti, če italijanski komunisti še vedno znova postavljajo svoj očitek na račun italijanske podložnosti NATO.«

Tudi podtajnik ministrstva za šolstvo republikanec Biasini je zadel v živo, ko je dejal: »Kakor so dogodki v Pragi pred dvajsetimi leti bistveno pripomogli k ustanovitvi Atlantske zveze, tako so zadnji dogodki na Češkoslovaškem znova pokazali, kaj bi se zgodilo z Italijo, če ne bi bila član tega zavezništva. Medtem ko zahteva sovjetsko časopisje brezpogojno zvestobo varšavskemu paktu, češ da je sredstvo za obrambo socializma, italijanski komunisti ne delajo drugega kot da napadajo pripadnost Italije NATO organizaciji in zahtevajo razpust vojaških blokov, čeprav jim je dobro znana cinična brutalnost Sovjetske zveze in njena teorija o pogojni neodvisnosti njenih zaveznikov. Govoriti tu še o dobri veri, bi bil nesmisel.«

Neresne trditve

V letošnji prvi številki »Rodne grude« je zapisal predsednik slovenske vlade Stane Kavčič: »Za mnoge naše ljudi je bilo izseljevanje v tujino v stari Jugoslaviji edina rešitev... Šele pridobitve narodnoosvobodilne borbe in socialistične ureditve so ustvarile pogoje, da dobi slovenski delovni človek zaposlitev na svojih domačih tleh.«

Res se čudimo, da se more oseba, kot je predsednik slovenske vlade, znebiti take trditve, saj mu je dobro znano, da še nikdar ni bilo v tujini na delu toliko Slovencev kot prav zadnje čase.

Gotovo bi bilo precej več kruha za slovenskega delovnega človeka doma, ko bi ne bilo na kupe mladih upokojencev z bajnimi pokojninami, ki jih dostikrat niso zaslužili. In ko bi ne obstajalo toliko direktorjev, ki so se okoristili z denarjem slovenskega delovnega človeka, pa ostajajo nekažnovani. In ko bi ne odhajalo toliko denarja slovenskega delavca v Beograd.

Če so to pridobitve narodnoosvobodilne borbe in socialistične ureditve Jugoslavije, jih pri najboljši volji ne moremo biti veseli.

PO SEDEMSTO LETIH ODHAJAJO

Oswiecim ali nemško Auschwitz je poljsko mesto v krakovskem vojvodstvu. Tam je bilo pod nacistično zasedbo najbolj kruto koncentracijsko taborišče za poljske Jude. Od 3.200.000 jih je hitlerjansko strahovladno preživelo le 150.000. Največ jih je končalo v zloglasnih krematorijih Auschwitzu.

Poljski Judje so se naselili v deželi pred sedemsto leti. Po letu 1945 se je večina odločila emigrirati v lastno državo Izrael. Ravnali so modro, kajti po dvajsetih letih so preostali Judje na Poljskem znova doživeli Hitlerjeve čase.

Prišlo se je leta 1966, ko je ustanovil takratni poljski notranji minister Moczar oddelek za »boj proti sionizmu«. Spet so prišli v modo kartoteka, kamor so vpisali vse poljske državljane judovskega porekla. Našteli so jih še 30.000. Po arabsko-izraelski vojni leta 1967 pa je postal njihov položaj nevzdržen. Vse socialistične države razen Romunije so prekinile diplomatske odnose z Izraelom.

Poljske oblasti so izrabile nove razmere, pa so izgnale Jude iz vojske, ministrstev, diplomatske službe in iz kulturnih ustanov. Država je inštitut za atomsko raziskavanje kratkoma razpustila, ker

je bilo v njem preveč Judov. V raznih podjetjih so morali visoko kvalificirani Judje svoja mesta prepustiti Poljakom, čeprav manj sposobnim, sami pa se zadovoljiti s slabšimi službami.

Dne 8. marca 1968 so izbruhnili na Poljskem študentski nemiri. Kdo naj bi jih povzročil, če ne Judje? Vsakdo izmed njih je postal avtomatično sionist, agent svetovnega judovstva ter nasprotnik poljske države. Minister Moczar je končno našel grešne kozle, ki so bili krivi vsega slabega na Poljskem. Spet so se med Poljaki pojavila najbolj prostaška čustva sovraštva in protijudovske gonje.

Poljski Judje so spoznali, da zanje na Poljskem ni več bodočnosti. Zato so se odločili za odhod. Na vzhodni železniški postaji na Dunaju je videti vsako jutro preplašene ljudi, ki so jim poljske oblasti pustile vzeti s seboj le nekaj zabojev, medtem ko so morali pustiti v stari domovini vse svoje imetje. Cilj teh novih prisiljenih izseljencev je povečini Izrael. Morali so se odpovedati deželi, ki je bila njih domovina nad 700 let. Za njeno svobodo so skozi stoletja preživeli kri in umirali. Sedaj odhajajo za vedno, v Auschwitzu, tem najhujšem judovskem grobu, pa vihrajo zastave v njih spomin...

Sto let sueškega prekopa

Te dni mineva sto let, kar je bil slovesno odprt sueški prekop, delo genialnega francoskega inženirja Lessepsa. Arabsko-izraelska vojna v juniju 1967 je povzročila njegovo zaporo, ki utegne postati dokončna. Za mnoge gospodarstvenike je sueški prekop že »ključni steven«.

Vsi, ki so doslej potovali iz Evrope skozi Rdeče morje v Indijo, Avstralijo in Daljni Vzhod z ladjo, so sedaj odkrili, če ne dosti dražji, pa gotovo časovno krajši način potovanja: letalo. In kdor se enkrat nanj navadi, se ne vrača več k železnici ali ladji, zlasti če gre za večje razdalje.

Sueški prekop je bil svoj čas pomemben tudi za prevoz petroleja zlasti iz Perzijskega zaliva. Ko je ostal zaprt, je nastala bojazen, da bo trpelo zaradi tega oskrbovanje Evrope s petrolejem. Pa so se pojavile ladje-velikanke, ki nosijo v svojem trupu naenkrat kar 200.000 ton surove nafte. Tako so težke, da tudi če bo enkrat sueški prekop spet odprt, se ga ne bodo mogle posluževati, ker je zanje premalo globok. Kot sedaj bodo tudi v bodoče plule okrog Afrike — in še s to razliko, da bo nafta kljub dolgi poti bolj poceni kakor če bi prihajala na manjših ladjah v Evropo skozi sueški prekop.

Enaindvajset mesecev je sueški kanal že neuporaben. Puščavski pesek ga pridno zasipava in njegova globina se je od devetih metrov znižala na polovico. Egipt izgubi na prevozih tristo milijard lir letno. Kljub temu se noče pobotati z Izraelom niti priznati njegovim ladjam pravico

prehoda. Politični fanatizem njegovim voditeljem zatemnjuje čut za realnost. Med tem pa izraelski vojaki držijo zasedeno vzhodno stran kanala. Od časa do časa zadivja topniški ogenj, zaregljajo strojnice, se oglasijo možnarji. Nato spet pride do protestov ene ali druge strani v Varnostnem svetu. Sovjetska zveza bi rada pospešila obnovitev kanala: željno se ozira proti Indiji in vzhodnoafriškimi državam, do koder ji je pomorska pot zaenkrat zaprta. Sev. Amerika to dobro ve, pa zato svojo politično akcijo tako usmerja, da bo mogel Izrael ob prekopu še dolgo ostati. Pred davnimi stoletji so Hebrejci Rdeče morje po suhem prešli, danes pa se čelade njih vojakov zrcalijo v njegovih vodah. Tudi zgodovina se na neki način ponavlja.

Avstrijski katolicizem

V Avstriji izdajo vsako četrto leto statistiko o življenju in položaju avstrijske Cerkve. Katoličanov je 6.075.000, to je 89,5% prebivalstva. Duhovnikov je bilo leta 1967 4164, od katerih četrtnina pripada redovnim skupnostim. Na enega duhovnika pride povprečno 1620 vernikov. Redno obiskuje nedeljsko sv. opravilo dobrih 30% vernikov, velikonočno spoved pa opravlja 40% vseh katoličanov. Svetih objahajl je bilo podeljenih leta 1969 67 milijonov, kar pomeni, da bi od tistih, ki redno hodijo v cerkev, lahko vsakdo bil 34 krat v enem letu pri sv. objahajlu.

Naše hrepenenje po sreči

V naravi človeka je, da se veseli ter da se drugi z njim veselijo. Kdaj npr. je dobra mati vesela? Ko je njeno delo doseglo zaželen uspeh, kadar so otroci srečni in zadovoljni, kadar se znajo prebiti skozi vse težave in skrbi ter dosežejo svoj cilj.

Prav gotovo je, da blagostanje človeka vsaj delno osreči. Toda ne vedno. Vprašanje je, kaj je človek žrtvoval za dosego blagostanja, koliko ga je stalo? Blagostanje človeka ne osrečuje, kadar to blagostanje prejme v dar in ne ve, kaj z njim početi, ali če blagostanje izrablja za izkoriščanje brata, za navajanje v slabo in zlo.

Blagostanje pa ne more spopolniti vsega človekovega življenja. Poleg žepa za denar in shrambe za vrednosti ima človek še druge dobrine, katerih ne more izpolniti blagostanje. Jasnost idej, odkrivanje resnice, trdna volja, iskrenost namena, uravnovešenost vesti, čistost srca: to so nekatere realnosti, ki jih blagostanje ne doseže. Večkrat je prav blagostanje krivo, da je v vsem tem precejšnja nejasnost in zaradi tega tudi ni sreče.

VEROVATI JE TREBA V SMISEL ŽIVLJENJA

Spoznanje realnega življenja je vedno združeno s križem. Kjer je rast in kjer je razvoj, tam so tudi muka, utrujenost, nejasnost, negotovost, iskanje, nepotrpežljivost, omahovanje itd. In vse to povzroča trpljenje. In dokler človek živi, išče in se bori. Z borbo pa je združena tudi bolečina. Če ne pade zrno v zemljo in ne umrje, ne zraste in ne obrodi sadu. Naša skrb mora biti, da damo seme v dobro zemljo. Kjer je rast, je bolečina, a z njo je tudi očiščenje. Današnji čas nam daje klasičen zgled.

Veliko je trpljenja, ker je veliko iskanja. A kdor išče, najde. Zorenje je po

cilju in smislu življenja. Nimajo vere, ki jih druži z Bogom, ker se ne zanašajo na njegovo besedo. Nimajo vere v Boga in večno življenje, ker po njej ne živijo in se ne hranijo s kruhom življenja, z Evharistijo, ki je vez in vir vse ljubezni.

Namesto da rečemo, zakaj trpeči ljudje tako pogosto izgube vero v boljše življenje, bi rajši rekli: zakaj imajo trpeči ljudje toliko vere v bodoče življenje, da vztrajajo, ne tožijo, se za druge žrtvujejo? Vse to ostane velika skrivnost človeku, ki sam nima vere in tudi ne trpi. Kdor pa sam trpi, to bolje razume. To je človek zdrav, lahko reče: Zgodi se tvoja volja! Kadar je pa v stiski, je treba precej božje ljubezni in moči, da more izreči, kar je rekel Kristus na Oljski gori.

A v kaj naj človek veruje, v kaj naj upa, če ne v Boga, ki je vir vse ljubezni?

Toda samo neko verovanje v boljše življenje ne more človeka osrečiti in ga podpirati do konca, če ga ne podpira življenjska sila, ki ima svojo moč, vir in vztrajnost v Bogu, v njegovi Cerкви, v molitvi, zakramentih, dobri besedi prijatelja.

ZA SREČO STA POTREBNA SMRT IN VSTAJENJE

Vajeni smo reči: za velikim petkom pride velika nedelja. To drži. V Kristusovem življenju, ki je nam enak postal, razen v grehu, pride vse to do veljave. Velike nedelje ni brez velikega petka ne samo za Jezusa, ampak tudi za nas. Le če smo s Kristusom rasti v podobnost njegove smrti, bomo z njim rasti tudi v podobnosti njegovega vstajenja.

In to je misel, ki jo je predvsem poudaril zadnji koncil. Oboje je potrebno za odrešenje — za srečo in veselje: smrt in vstajenje. Pravo krščansko pojmovanje ne pozna življenja, ki bi bilo samo veliki petek. Za pravega kristjana je posmrtno življenje, življenje vstajenja. Zakaj bi moral človek obupati? Bog človeka vodi po poti, ki je njemu v čast, v našo popolnost; po poti, ki izžareva božjo ljubezen in je odgovor človekove ljubezni na božjo ljubezen.

Oče nas kliče k sebi. In kako naj človek obupa, ko ve, da ga ljubi in ga hoče pri sebi? Noben človek, nobeno človeško življenje ni brez pomena. Vsako ima svoj smisel, vsako svoje poslanstvo. Ali ni lepo, da mora človek nekaj preizkusiti in tako spoznati, da so poleg njega tudi bratje, in nad njimi Bog s svojo previdnostjo?

L. SK.

OKNO V DANAŠNJI SVET

»Amsterdamska groznja«

Stirje jezuiti, ki vodijo v Amsterdamu na Nizozemskem faro za visokošolce, so zagrozili, da bodo zapustili »uradno Cerkev«, če Rim do 1. marca ne bi spreminil svojega stališča do celibata. Toda katoliška holandska javnost ni te groznje iz Amsterdama naklonjeno sprejela; izsiljevanje štirih jezuitov ni vzbudilo ravno simpatij v katoliških krogih, niti med visokošolci amsterdamske fare ne. Po treh večerih razpravljanja so ti izbrali nekaj tovarišev, ki naj bi skušali vso zadevo poravnati v splošno zadovoljstvo.

Četrto zasedanje nizozemskega pastoralnega koncila

Dne 9. in 10. aprila je bilo v malem semenišču nizozemskega mesta Nordwijkerhout četrto zasedanje nizozemskega pastoralnega koncila. Udeleženci so razpravljali o veri v današnjem času ter o ob-

Petdeset let med Škedenjci

Msgr. dr. Jakob Ukmar je praznoval letos petdeseto veliko noč med škedenjskimi verniki. Iz leta v leto se je spominjal obletnice bivanja v Škedenju pri blagoslovu velikonočnih jedi takoj po prvi velikonočni maši. Letos se je pripravil na poseben način. Govoril je z vidno ganjenostjo, še bolj ganjeni pa so bili številni poslušalci. Govornik je dobil za trenutek svoj nekdanji zagon, tu pa tam ga je izdajala utrujenost. Ponovil je točno vse besede, ki jih je napisal s svojo znano lepo pisavo, zvest svoji stari navadi. Spomin ga ni izdal, žal so ga kasneje izdala moči. Toda le za nekaj časa. Kasneje je izjavil zdravnik: »Telo je trudno.« To je sam že večkrat dejal: »Truden sem; želim si počitka.«

Verniki iz Škedenja in Kolonkovca so ponesli v svoje domove njegov blagoslov in njegove besede. Družinsko mizo so krasile velikonočne jedi in ponavljanje »besed g. Ukmarja«.

Objavljamo govor v celoti, kakor ga je sam zapisal:

Zdaj so blagoslovljene vse velikonočne jedi, kar ste jih prinesli k blagoslovu. Privoščite si jih v družinski ljubezni.

Danes je že petdeseta velika noč, ki jo praznujem v tej škedenjski župniji. V tem polstoletju sem užival od vas in od vaših prednikov nešteto dobrot. Ves ta čas

ste me prav velikodušno podpirali v gmotnem in duhovnem pogledu in nikdar ni padla med nami niti ena sama slaba beseda, vseh teh petdeset let.

V zameno za tolike dobrote vam želim obilico vsestranskega božjega blagoslova. Bog naj vam vse stotero poplača. Od smrti vstalega Zveličarja prosim, naj vas ohrani zveste sveti veri, zveste sveti Cerкви, posebno v tem revolucionarnem času, ko se je nekdanje krščansko prepričanje pri mnogih omajalo, pri nekaterih pa docela spuhnilo. Toda krščanske resnice stoji in bodo stale trdno do konca dni, samo slabotni človek je opešal. Bog daj svojo milost, da bi se vsi, ki so opešali, zopet dvignili h krščanskemu mišljenju in h krščanskemu življenju.

Zivite usmerjeni na večnost, ne samo na minljive dobrine tega sveta. Verujem v vstajenje mesa in v večno življenje. Tako molite v mašni liturgiji, tako tudi živite. Kristusovo vstajenje iz groba nam garantira naše bodoče vstajenje k nesmrtnemu življenju. Po milijardah let, ko ne bo več sijalo sonce na nebesnem svodu in ko ne bo na tej naši zemlji nobenega živega bitja več, bomo mi vsi še živeli. In Bog daj, da bi tedaj živeli v božjem miru in božji ljubezni.

To je moja prošnja, to je moje voščilo ob petdeseti veliki noči, ki jo z vami praznujem.

Peti občni zbor Slovenskega ljudskega gibanja v Trstu

Kot smo poročali v prejšnji številki našega lista, je bil v nedeljo, 30. marca, v ulici Donizetti v Trstu peti občni zbor Slovenskega ljudskega gibanja. Občni zbor je vodil dosedanji predsednik gibanja dr. Teofil Simčič, ki je v začetku pozdravil vse navzoče ter se jim zahvalil za obilno udeležbo. Po izčrpnih poročilih nekaterih članov odbora se je razvila diskusija, v katero so živahno posegli številni prisotni člani in somišljeniki. Občni zbor je soglasno odobril poročila in dal razrešnico prejšnjemu odboru. Izvolil je nato člane novih vodstvenih organov, katerih imena smo že objavili v prejšnji številki. Na koncu sta bili sprejeti tudi dve resoluciji: eno, političnega značaja, smo že objavili; drugo, o kulturno-prosvetni problematiki, objavljamo danes.

Slovensko ljudsko gibanje bo podpiralo vse pobude kakor tudi vsa športna in prosvetna društva ter ustanove tu živčevih Slovencev, ker je prepričano, da sta zavestno prosvetno delo in kulturno izživljanje, če srkata iz zdravih narodovih korenin, zelo uspešno narodnoobrambno sredstvo, ki more našega človeka obvarovati pred odtujenostjo in odpadništvom. Zavzemalo se bo, kjer bo mogoče, da se že obstoječa društva razširijo in podprejo; da se predvsem take ustanove kot so gledališče, študijska knjižnica in podobne razširijo tako, da bodo resnično last vse slovenske manjšine, ne pa samo te ali one stranke ali skupine.

Od matične domovine Slovensko ljudsko gibanje pričakuje v tem oziru več razumevanja in večjo razsodnost v podpori na kulturnem področju; od centralnih in odgovornih slovenskih krogov pričakuje resnične in poštene revizije vsega tega dela. Slovensko ljudsko gibanje je

za enotni kulturni prostor, toda samo za resnični kulturni prostor, v katerem dajejo in sprejemajo prav vsi brez razlike, ne pa za prostor, ki bi bil monopol kake ozke skupine, ki bi predvsem varovala svoje privilegije in skrbela za svoje koristi.

V prihodnji številki bomo prinesli celotna poročila, ki so jih imeli na občnem zboru SLG v Trstu 30. marca 1969 odborniki tega gibanja dr. Drago Stoka (V enotnosti je moč), Franc Mljac (O statutu Slovenske skupnosti in o našem stališču), Sergij Kocjančič (Ne zgolj zavestnost, ampak zavestna, odgovorna zavestnost), Livij Valenčič (Sport in mladina) ter Dr-aš: Nekaj misli o gospodarskih vprašanjih. Ker so poročila obširna, jih bomo izdali na posebni prilogi, tako da bo imela prihodnja številka Kat. glasa z dne 17. aprila šest strani, na kar naše čitatelje že danes opozarjamo v prepričanju, da bodo v sestavkih našli mnogo zanimivega branja.

DEMOKRACIJA V CERKVI DANES

Po zadnji dvodnevni konferenci v Fuldi so nemški škofje med drugim odgovorili vernikom v svoji izjavi tudi o vprašanju demokracije v Cerкви. Škofje izjavljajo, da katoliška Cerkev ne more imeti popolnoma demokratične zgradbe. Priznajo pa, da more biti mnogo demokratičnega v sodelovanju škofov, duhovnikov in laikov pri delu za Cerkev in njene cilje. V vprašanjih verskega nauka, moralnih smernic in zakramentalnega življenja nikakor ne more med katoličani odločati mnenje večine. »V tem primeru načelo demokracije, da izvira oblast iz ljudstva, ne velja. Tu velja božja volja in njej se moramo vsi podrediti.«

Ta izjava zasluži tudi našo pozornost. Hierarhija, kar pomeni vodstvo Cerkv po škofih, spada k bistvu Kristusove ustanove. Cerkev brez hierarhije bi sploh ne bilo. Vsako protihierarhično gibanje je velika zmeta.

V konstituciji 2. vatikanskega koncila o Cerкви beremo med drugim o škofovski službi tudi to: hierarhija je bistveno znamenje Cerkv; kdor se želi zveličati, naj se obrne k Cerкви in njenemu vodstvu; Cerkev ni namreč samo katoliška, ampak tudi apostolska.

Pri mnogih se je v zadnjih časih razširila težnja po demokratizaciji Cerkv. Ta demokratizacija se lahko razlaga na dva načina. Mislimo lahko pod tem, naj vodstvo Cerkv in cerkveni nauk izhajata iz ljudstva. To s Kristusovim naročilom in poslanstvom Cerkv ni združljivo. Mislimo pa tudi lahko, naj bi pri delu v farnih občestvih in v škofiljski skupnosti prišla bolj do izraza svoboda mišljenja in predlaganja. Demokratizirale naj bi se določene oblike delovanja. Gre torej za neko prakso v Cerкви, za sodelovanje vseh članov Cerkv pri vodstvu in odločanju. Tak pojem demokratizacije je nekaj drugega. Opisali bi ga takole:

V težnji po demokratizaciji v Cerкви želimo bolj bratske skupnosti, več in boljšega vzdušja odprtega pogovora med verniki in hierarhijo.

V tej težnji pričakujemo, da zasedejo laiki primerne službe v Cerкви, prevzamejo razne dolžnosti in jih tudi izvršujejo po svojih sposobnostih.

Vse to izhaja iz razmišljanja o koncilskih dokumentih in se po naročilu Cerkv prav vse mora uresničiti. Današnji človek je človek samoodgovornosti in samoiniciative. To je zelo pozitiven pojav tudi v Kristusovi ustanovi. Cerkev mora gledati na to, da se vse to uresniči in ne le da nekako »popustle« v posameznih primerih. Ko govorimo o demokratizaciji Cerkv, moramo pa vedeti, da se demokratizacija po zgledu države v Cerкви ne more uresničiti iz čisto preprostega razloga, ker sloni država na povsem drugačnih (človeških) temeljih kot Cerkev, ki ima božjega Ustanovitelja in Zakonodajalca.

Prav gotovo ne more nihče zanikati, da je npr. postal v 4. stoletju v Milanu sv. Ambrož škof prav po volji ljudstva; množica ga je hotela imeti za škofa, čeprav še niti krščen ni bil. Tako je bilo takrat ne samo v Milanu, ampak tudi v Rimu in v vsej katoliški Cerкви: škofe so postavljali člani verskih skupnosti. V zgodovini so bile življenjske oblike prvotne Cerkv demokratične, torej so možne tudi danes.

Ob primeru sv. Ambroža in ostalih zgodovinskih primerih pa je jasno, da so škofje, sicer izvoljeni po volji ljudstva, svojo oblast in poslanstvo izvrševali v Kristusovem imenu in ne v imenu ljudstva, kot delajo posvetni vladarji. Tu gre za bistveno razliko.

UTRIP CERKVE

Pretrana zavzetost za edinost kristjanov

Nizozemski škofje imajo precejšnje težave z različnimi goročnejši za edinost kristjanov in njihovimi zadevnimi poizkusi. Na pobudo katoliškega dušnega pastirja za univerzitetne študente v Utrechtu so protestantski pastirji pripravili v postnem času pred katoliško versko skupnostjo tako imenovano »evharistično obhajanje zadnje večerje«. Vmes je moral poseči sam kardinal Alfrink. Skupaj z ostalimi nizozemskimi škofi je dal izjavo, da je tako bogoslužje za katoličane neprimerno vse do tedaj, dokler se ne bodo protestanti in katoličani zedinili glede nauka o presv. Evharistiji. Prav na tem področju se namreč katoliško in protestantsko stališče zelo razhajata.

Zaplenjen katoliški časopis

V Leipzigu v Vzhodni Nemčiji izhaja katoliški časopis »Der Tag des Herrn« (Gospodov dan). Nedavno so ga oblasti zaplenile, ker je priobčil izjavo škofov Zahodne Nemčije o papeški okrožnici »Humanae vitae«. Kot motivacijo so komunistične oblasti navedle, da so zahodnonemški škofje politično pod vplivom Bonna in je zato neprimerno, da bi oni oblikovali mnenje vzhodnonemških katoličanov.

Nadškof se je preselil

Nadškof mesta Lime, ki je prestolnica južnoameriške države Perú, je zapustil svojo nadškofijsko palačo sredi mesta in se preselil v eno izmed predmestij, da bo bliže preprostemu ljudstvu.

V FINZGARJEVEM DOMU NA OPCINAH

bo v nedeljo 13. aprila kulturni večer pod naslovom:

HODIL PO ZEMLJI SEM NAŠI

Predaval bo prof. Slavko Bratina Začetek ob 20. uri Vabljeni!

Poroča

Na velikonočni ponedeljek sta si v Cerкви sv. Vincenca v Trstu obljubila trajno zvestobo Savino Piščanc in Irma Ozbič. Njun življenjski praznik so počastili s svojo prisotnostjo in petjem člani pevskega zbora od sv. Vincenca, člani pevskega zbora iz Rojana, pa tudi številni skavti in skavtinja. Naj jima dobri Bog nakloni veliko sreče na skupni življenjski poti.

Odgovori na razne intervencije dr. Štoka Pet let škedenjskega Doma

V zadnjem času so se vrstile v deželni svet precej zanimive seje. Izglasovani so bili zakoni precejšnje važnosti za nadaljnji razvoj dežele Furlanije-Juljske Krajine. Tako je deželni svet odobril zakonski osnutek o ureditvi obrtniške ustanove (ESA), o industrijskem razvoju dežele itd., dve seji pa sta bili posvečeni izključno vprašanjem in interpelacijam, ki so jih vložili razni svetovalci. Svetovalec liste Slovenske skupnosti dr. Štoka je dobil s strani deželnega odbora več odgovorov na razne intervencije.

Poljske poti. Tako mu je odbornik za kmetijstvo odv. Comelli odgovoril na vprašanje, ki ga je svetovalec pred časom vložil in v katerem je deželni odboru predlagal, da osredotoči svoje zanimanje na ureditev zanemarjenih poljskih poti, ki so predvsem na Tržaškem v zelo slabem stanju, tako da je kmetovalcem iz Sv. Križa, Nabrežine, Proseka, Kontovela, Barkovelj, Mačkovelj kar težko priti do svojih gruntov. Če bi ti kmetovalci imeli lažji dostop do svojih posestev, je naglasil dr. Štoka, bi se tudi obdelovanje zemlje gotovo povečalo. Odbornik Comelli je našemu svetovalcu dal konkretna zagotovila za rešitev perečega vprašanja.

Dogodek v openski lekarni. Vsem Slovencem v zamejstvu znani izbruh rasiščene nestrpnosti openskega lekarnarja, ki je odslavil dr. Metko Kacinovo, ker je govorila s slovenskimi klienti po slovensko, je našel svoj odmev tudi v deželni svetovalec. Svetovalec LSS je predložil vprašanje, v katerem je zahteval, da se odbor razjasni glede dogodka, ki je vznemiril vse slovensko prebivalstvo naših krajev.

Zal pa se je v odgovoru odbornik Nereo Stopper izvijal odkriti besedi, se naslanjal na administracijsko-birokratsko plat dogodka, vsled česar je dr. Štoka odločno izjavil, da je nezadovoljen s takim odgovorom in da obsoja dejstvo, da ni odbornik imel za potrebno izraziti svoje solidarnosti s slovenskim prebivalstvom in tako direktno obsodil motilce mirnega sožitja.

Avtocesta Villesse—Gorica. Iz ostalega delovanja deželnega svetovalca naj bežno omenimo njegova prizadevanja, da bi avtocesta Villesse—Gorica ne razpolovila Sovodenj, ali pa da bi potekala tako, da bi Sovodenjci imeli najmanj škode. V tej akciji je pred dnevi spremljal na deželno odborništvo sovodenjsko delegacijo.

Prav tako se je zavzel, da bi štandreski kmetje prišli do pravične odškodnine za zemljo, ki jo bodo morali žrtvovati za graditev nove ceste.

Rižarna. Pred nekaj meseci je ljubljanska televizija nameravala napraviti nekaj kratkih posnetkov notranjosti Rižarne in je v ta namen vložila po svojem predstavniku na krajevne oblasti zadevno prošnjo. Ko pa je prišla ekipa snemat, je na licu mesta dobila policijo, ki ji je prepovedala snemat, češ da je treba vložiti posebno prošnjo preko prefektore. Dr. Štoka je takoj interveniral, ker se mu je zdel ukrep neumestno in neupravičen. V pisni intervenciji je poudaril, da bi morala Rižarna biti ves dan za vse odprta in da bi moralo biti vsem obiskovalcem dovoljeno fotografirati, filmati itd. ta tragični kraj, v katerem je darovalo življenje veliko ljudi, med njimi večina Slovencev.

V odgovoru je odbornik Varisco hotel prikazati zadevo v drugačni luči, češ da obstoječi zakoni, ki urejujejo snemanje za celovečerne filme tujih podjetij v Ita-

liji, zahtevajo posebne postopke. D. Štoka se je odločno uprl takemu načinu tolmačenja obstoječih zakonov, saj je v zvezi s snemanjem v Rižarni šlo le za kratkometražni film zgodovinskega značaja, ki nima s celovečernim filmom kot takim prav nič skupnega. Zato je svetovalec LSS izjavil, da ni zadovoljen z odbornikovim odgovorom in je apeliral na odgovorne oblasti, da Rižarno uredijo tako, da jo bo mogoče ves dan obiskovati, da bo dovoljeno fotografirati in filmati kraj, ki je videl toliko gorja, vsem obiskovalcem, tako kot je to dovoljeno v vseh drugih uničevalnih taboriščih po ostali Evro-

pi. Ob koncu svoje intervencije pa je dr. Štoka še obsodil dejstvo, da so svoj čas odgovorne oblasti dale prebeliti celice v Rižarni in tako z apnom pokrile številne verzve, stavke, podpise — v glavnem v slovenskem jeziku — ki so jih jetniki tik pred smrtjo v neznošnih bolečinah posvetili svojim dragim; celice bi morale oblasti pustiti v takem stanju, kot so jih našle takoj po končani vojni, je dejal dr. Štoka, in iz nikakršnega vzroka bi ne smeli uničiti napisov, ki so jih v zadnji uri pisali ljudje, ki so se darovali za pravičnejšo ureditev naše družbe in za zlom diktature, ki nas je hotela uničiti.

Delo komisije za novi statut Slovenske skupnosti

V ponedeljek, 31. marca je komisija za statut, ki je bila izvoljena na zadnjem rednem občnem zboru Slovenske skupnosti, končala s svojim delom. Na skupno šestih sejah so člani komisije, ki ji je predsedoval dr. Janko Jež, obširno prediskutirali posamezne člene predloženih osnutkov. Na svoji zadnji seji je komisija sklenila, da bo predložila občnemu zboru dvoje osnutkov, od katerih se prvi zavzema za notranjo koalicio med različnimi političnimi skupinami in strankarsko nepredeljenimi člani Slovenske skupnosti, drugi pa za zunanjo koalicio med obstoječimi političnimi skupinami.

Na podlagi sklepa, ki je bil sprejet na rednem občnem zboru Slovenske skupnosti 16. februarja letos, sta oba osnutka komisije, kakor tudi osnutka, ki sta jih predložila dva člana Slovenske skupnosti, na vpogled članstvu na sedežu Slovenske skupnosti, ul. Machiavelli 22, vsak dan razen sobote in nedelje, v popoldanskih urah. Do 13. aprila bodo lahko posamezni člani vložili popravke in dopolnila k novim osnutkom.

Dr. Štoka za Beneške Slovence

Deželni svetovalec Slovenske skupnosti dr. Drago Štoka se je v razpravi o deželni zakonskem osnutku o prispevkih za industrijska področja zavzel za razvoj industrijskega področja pri Cedadu. Na ta način bi se tamkajšnje prebivalstvo lahko zaposlilo in bi se gospodarske razmere v Beneški Sloveniji izboljšale. Tudi etnične značilnosti teh krajev bi se tako laže ohranile. Za odobritev zakonskega osnutka so se izrekli svetovalci strank leve sredine, svetovalci Movimento Friuli ter dr. Štoka za Slovensko skupnost. Proti so glasovali svetovalci PCI in PSIUP, vzdražali pa so se liberalci in misovci.

Se o repentabskem šolskem patronatu

V našem časopisu smo pred časom pisali o repentabskem šolskem patronatu oziroma o sestavi odbora patronata in jo kritizirali. Ker so slovenski člani odbora odstopili, je treba odbor obnoviti.

Zvedeli smo, da je šolski skrbnik imenoval v ta odbor za predstavnika šolske oblasti slovenskega didaktičnega ravnatelja z Opčin g. Egidija Strnada. Z zadovoljstvom in zadoščanjem jemljemo na znanje to odločitev šolskega skrbnika ter

upamo, da bo tudi pri drugih odločitvah upošteval narodnostno sestavo prebivalstva, tako da se ne bodo več ponovile ne ljube polemike.

Odprtje novih prostorov Mladinskega krožka v Dolini

Na velikonočni ponedeljek je bilo v Dolini otvoritev novih prostorov Mladinskega krožka. Prostori so veliki in lepo urejeni. Svečane otvoritve so se udeležili predstavniki krajevnih oblasti in veliko število povablencev. Zasluga za dograditev Doma, ki bo gotovo opravljal svoje prosvetno in vzgojno poslanstvo, gre po žrtvovalni mladini in dolinskemu župniku g. Albinu Grmeku.

Ljubljanski župan na uradnem obisku v tržaškem mestu

Pretekli teden sta predsednik ljubljanskega mestnega sveta (župan) inž. Miha Košak in podpredsednik inž. Ljubo Levstik obiskala tržaško mesto. Tako sta vrnili obisk, ki ga je opravil v slovenski prestolnici tržaški župan inž. Spaccini. Ljubljanska gosta sta sprejela na županstvu tržaški župan in podžupan. Razgovori so bili zelo pristrčni. Po razgovorih sta si inž. Košak in inž. Levstik ogledala terminal naftovoda in naprave v Italcantieri.

Prav za letošnjo veliko noč je dih spomladi zajel Goriško in Tržaško ter prinesel v naše kraje vstajenje narave, kakor ga je Kristus prinesel v naše duše, če smo znali prislunhiti govoric velikega tedna in zmagoslavju vstajenjskih obredov

12. aprila 1964 je bila prva slovenska otvoritev Doma. Nekam čudno zveni beseda »prva«, toda je tako, Dom je bil tedaj naš le delno. Po petih letih smo dobili nove prostore, da bomo lahko nadaljevali z deli.

Doba petih let ni kaj posebno velikega, vendar za nas veliko pomeni.

Po vojni so nastale v Škedenju težke razmere. Potreben je bil prostor poleg cerkve: primeren, prostoren, ki pa naj bi bil v popolni naši lasti. Kar se nam je zdelo pred leti nemogoče, je postala realnost; v resnici, kdor zaupa v božjo Previdnost, ne bo osramočen.

Dobili smo Dom in ustanovo juridično priznano. Vse to je moralo priti do uveljavitve, kar ni bilo lahko. Nekateri so napeli vse sile, da bi to novo ustanovo če že ne zadušili, vsaj skrajno omejili. Pa je prav to pripomoglo do še večje uveljavitve.

Po petih letih ima Dom svoje polno državljanstvo v naši skupnosti in dobro deluje, predvsem v korist mladine.

Nikjer ni popolnosti, tudi v našem primeru ne, potrebne so tudi napake, da se z njimi okoristimo za zboljšanje.

Brez dvoma ima Dom posebne značilnosti, ki ga odlikujejo: edina ustanova, ki ima v povojni dobi največ podpore od strani Škedenjcev; nikjer se ni poskrbelo toliko za mladino kot v Domu; postal bo sedež, kjer bodo shranjeni bogati dokumenti škedenjske preteklosti; predvsem pa Dom nima umazanih rok zaradi kakršnih koli napadov, kar ljudje najbolj cenijo.

To so najbolj svetle točke, najboljša podlaga za uresničitev besed, ki nam jih je napisala pokojna gospa: »Dom naj družijo in združijo vse škedenjske rojake.«

Dom na žalost še ne uživa svojega popolnega razmaha, delovanje je še vedno omejeno zaradi najemnika, ki zaseda del hiše, vendar od letos dalje bomo boljše zadihali ter delovali v lažjih razmerah zaradi pridobljenega prostora.

Ob peti obletnici otvoritve se zopet zahvaljujemo vsem dobrotnikom, posebno tistim, ki stalno prispevajo. Bog naj jih bogato poplača.

Novo sezono bomo začeli z razstavo »Podobora društva slovenskih likovnih umetnikov iz Kopra«. Razstavljali bodo: Zvest Apollonio, Rafael Nemeč, Jože Pohlen, Ivan Varl ter Viktor Birska. Odprtje

razstave bo v soboto, 19. t.m. ob 16. uri v novem prostoru Doma v prvem nadstropju. Dela bodo razstavljeni do nedelje, 27. aprila.

Občni zbor Slovenskega planinskega društva

Pretekli teden je bil v Trstu letni občni zbor Slovenskega planinskega društva. Poročila so podali predsednica društva dr. Sonja Mašera, tajnica Silvana Valoppi, Stanko Verovšek (gospodarsko poročilo), ter načelnika alpinističnega in smučarskega oddelka. Za predsednico je bila ponovno izvoljena dr. Sonja Mašera, odbor pa sestavlja še 13 članov.

Ob začetku so udeleženci občnega zbora z enominutnim molkom počastili spomin dveh planincev, ki sta pred kratkim umrla: dr. Viktorja Volka in dr. Alojza Dolharja.

Odobren letošnji tržaški občinski proračun

Tržaški občinski svet je z glasovi strank leve sredine in Slovenske skupnosti odobril letošnji občinski proračun. Proti so glasovali svetovalci opozicije. Na posamezne posege v proračunsko razpravo, ki je trajala več dni, je odgovarjal odbornik za proračun Verza.

V Rogu ležimo pobiti!

Brez sodbe in po predhodnem poniževanju, izstradanju in mučenju je bilo v juniju 1945 pobitih nad dvanajst tisoč razoroženih vojakov in civilnih beguncem, ki so bili zajeti na dravskem mostu pri Borovljah na Spodnjem Koroškem ali pa vrnjeni iz Vetrinja pri Celovcu. Sem niso všteti številni domobranci, ki so bili zajeti pri zaščitnih bojih okrog Tržiča na Gorenjskem in ne tisti, ki so iz kakršnega koli vzroka ostali v Sloveniji, prav tako ne tisto civilno prebivalstvo, ki je bilo pobito po zmagi komunistične revolucije v Sloveniji, tako imenovane osvoboditve in ki tudi gre v tisoče.

Partijske in partizanske vojne žrtve imajo vsaj znane in priznane grobove in spomenike, kosti pomorjenih nekomunistov pa so zasute v množičnih jamah ali izkopane iz svojih prvotnih grobov in raztresene Bog ve kje. O njih govori knjiga »V Rogu ležimo pobiti!«. Spisal jo je Tomaž Kovač, natisnila pa Mohorjeva tiskarna v Celovcu. Iz vsebine naj omenimo sledeča poglavja: Izdaja in predaja, Na oni strani ljubelskega predora, Kranj, Skofja Loka, St. Vid nad Ljubljano, Moišča okoli Ljubljane, Kočevski Rog.

Resnica nad vse! Protikomunistični borci so videli v zmagi komunizma kot zavodni Slovenci nevarnost za svoj narod in zato komunizem odklanjali nič manj kot vsak drug totalitarizem, npr. fašizem ali nacizem. Prvi pogoj slovenske sprave je, da se vrne žrtvam medvojnega in povojnega nasilja njih dobro ime in da se mrtvim vrnejo njih zatajeni in izravnani grobovi ter pravica, da počivajo v nemotenem in častnem spominu svojih sorodnikov in prijateljev.

Pred časom je knjiga »Nepoznani grobovi« v nekaj tednih pošla. Prepričani smo, da se bo isto zgodilo tudi s knjigo »V Rogu ležimo pobiti!«. Naše ljudstvo si želi resnice, čeprav je za nekatere neprijetna. Cena knjige 600 lir, po pošti 150 lir več. Naročila sprejema tudi uprava našega lista. J. D.

† Msgr. Janez Hladnik

22 V SLUŽBI CERKVE IN NARODA (SPOMINI)

Stric je hotel z menoj podoživeti to, kar je sam v študentovskih letih doživljal. Tedaj so namreč študenti cele počitnice porabili za potovanje in poznavanje ožje ter širše domovine. Bil sem hitro pri volji.

Ze ob dveh zjutraj smo vstali. Midva z Nacetom sva popila vsak čašo mleka in pojedla kos kruha pa hajdi na pot!

Krasna luna nam je svetila. Še pred dnem smo šli mimo mogočne šentrupertske cerkve. Kar želel bi stopiti vanjo, ne morda toliko iz pobožnosti in ukazeljnosti kot da bi tako dobil ugodno priliko, da si nekoliko odpodijem.

Stric pa je rekel, da ne! Naprej smo stopali, z umirjenim, a trdim korakom. Pot je dolga! Ne smemo zgubljeni časa!

Skozi Dole, mimo Sentjurja pod Kumom, brez postanka, vse naprej. Sonce je začelo pritiskati. Stric v suknji, midva pa z njim. Ob žlebu, kjer je tekla studenčnica, sva se napila. »Le počasi, poba! Ne preveč vode, da vama ne bo napak! Raje ugriznita sadje!«

Hruške, sladke so bile in tako dobre za žej!

Vse više, vse više smo se vzpenjali. Stric počasi, midva sedaj za njim, sedaj pred njim, toda malo pod vrhom bi skoraj že omagala. Ura je bila eno popoldne. Še zadnji napor, pa smo bili na samem vrhu. Daleč tam na obzorju se je belila trebeljska cerkev...

Kmalu je prišel od nekod cerkovnik in nam odprl svetišče. Stric se je napravil za sveto mašo. Celo pot ni užil ničesar. Kako suha usta je moral imeti! Tešče vse od sinoči, skozi vso vročino!

»Janez, boš ministriral? Sveta maša je zate. Le pomisli, kaj najbolj hočeš Jezusa prositi ob tej priliki!«

Tedaj sem razumel, da je glavni namen stničevega romanja bila tale sveta maša in da je zame bil to zelo važen

trenutek. Morda je prav tista molitev in žrtev in sveta maša bila odločilna zato, da sem kasneje postal duhovnik! Vsekakor je stric ta dan začel bitko molitve v ta namen!

Dolgo se je pomudil pri sv. obhajilu. Bilo je gotovo zaradi suhih ust, ker ni mogel zaužiti brez sline. Pa je gotovo tudi med tem opravil posebno prošnjo zame.

Po maši smo sedli in se razgledavali. Sv. Jošt je sredi Dolenjske najlepša razgledna točka. Tudi daleč v Štajerske hribe razbereš vas za vasjo, grič za gričem. In tja gori na Gorenjsko se vidi vse do zasneženih goral!

Toda naprej! Ali bolje: nazaj!

Ne! Sedaj gremo še v Svibno. Tam doli je Ostrovharjev grad in fara Svibno. Doli na koncu doline ležijo Radeče in onstran Save Loka, kjer je Trubar župni-koval.

Kar hitro v dolino! Kot kozla sva drvela z Nacetom. Spet sva naredila narobe. Vse noge sva si odrila. »Z gore je treba počasi, to si za vedno zapomnita,« tako je pribil stric, čigar besede sem šele te-

daj zares sprejel, ko je bilo že pozno. Nato pa spet nazaj v breg proti vasiči Leskovec in naprej proti Sentjanžu.

Upal sem, da se bomo ustavili, da bo stric prosil za voz. Kaj šel! »To je romanje, poba, in romanja brez trpljenja ni, ki bi bilo zaslužno!«

Enajst je že bila ura zvečer, ko sva smela sestiti na trgu v Mokronogu na klopico, da se za hip oddahneva in bila je dve ura zjutraj, ko smo prišli domov, jaz in Nace do smrti utrujena. Tri dni nisem mogel hoditi od utrujenosti in žuljev...

Toda minilo je vse neprijetno in ostal je prelep spomin na vsa doživljata tistega nepozabnega dne.

ZLUM AVSTRIJE

Prekmalu je bilo počitnic konec, zato pa sem ponesel s seboj v zavod čudno lepih vtisov in spominov; nihče se ni mogel z mano kosati.

Toda nas vse je čakalo še vse kaj večjega. Pripravljal se je počasi zlom tisočletne habsburške monarhije.

Kmalu je bilo pozabljeno umetno nav-

dušenje, ki ga je za cesarstvo zbudil dogodek v Tirolah, kjer je bil »naš cesar rešen«. Bil je to novi cesar Karel, ki se mu je kmalu po nastopu nekaj nevsčnega zgodilo na fronti, a je odnesel celo kožo. Avstrija je nezadržano umirala.

Tako smo se vrnili v peto gimnazijo. Profesorji so le najbolj zaupnim kaj povedali, a med njimi so eni trepetali za staro Avstrijo, drugi pa so hrepeneli po njenem pokopu. Bilo pa le ni prav varno, tega javno pokazati, saj je bilo takrat vse polno najvažnejših slovenskih osebnosti pod ključem, kot se je to zgodilo tudi Ivanu Cankarju.

Proboj na solunski fronti, poraz pri Verdunu, Rusija tudi ni več bila v boju, ker je v njej vrela komunistična revolucija, vsepovsod se je rušilo.

Zdrobila se je tudi avstrijska fronta na Piavi. Ne toliko zaradi italijanske akcije pri Vittorio Veneto, kot hočejo prikazati italijanski zgodovinarji, temveč zato, ker so vsi avstrijski narodi položili orožje in se niso hoteli več bojevati za Nemce in Avstrijo.

(Se bo nadaljevalo)

Ob zaključku postne nabirke za bedne, gladujoče in gobave bolnike bo govoril na belo nedeljo, 13. aprila ob 16^h v Katoliškem domu v Gorici

apostol gobavcev

RAOUL FOLLEREAU

Njegove besede bo sproti tolmačil iz francoščine prof. Drago Butkovič.

Napolnimo Katoliški dom in prislunimo besedi moža, ki je postal glasnik najbolj pozabljenih in zavrženih v človeški družbi.

V atriju Katoliškega doma si bodo udeleženci lahko ogledali razstavo otroških spisov in risb, ki so jih spisali in izdelali o lakoti na svetu otroci osnovnih šol na Goriškem.

Velikonočni praznik v goriškem mestu

Slovenski verniki v Gorici so se pripravili na veliko noč s tridnevno za dekleta in žene v stolnici, z vzgojnimi večeri za mladino in drugimi pobožnimi vajami. Na veliki četrtek je bila v cerkvi sv. Ivana večerna maša, ki nas je tako živo spominjala na zadnjo večerjo, saj so se skoro vsi verniki udeležili sv. obhajila. Sledila je ura molitve pri božjem grobu za dekleta in žene, nato še za može in fante. Nadškof msgr. Cocolin pa je imel dopoldne skupaj s 70 duhovniki goriške nadškofije koncelebrirano sv. mašo, zvečer pa je izvršil obred umivanja nog dvanajsterim ubogim iz ulice Baiamonti.

Na veliki petek zjutraj je bil v stolnici za slovenske vernike križev pot in postni govor, zvečer pa zadnji postni govor v cerkvi sv. Ignacija. Letos je bil postni pridigar g. Mirko Rijavec; njegove govore so vsi navzoči z zanimanjem poslušali.

Nič ni kazalo, da bo pomladno sonce pregnalo mraz in burjo, pa je vendar kljub vsemu pričakovanju vstalo lepo velikonočno jutro. Od vseh strani mesta so ljudje hiteli v stolnico k vstajenju. Ceravno se to doživlja ponavljajo iz leta v leto, ga človek z vedno novimi občutki radostnega veselja in razpoloženja doživlja. Msgr. Franc Močnik je dvignil Jezusa iz božjega groba in zapel trikratni »Aleluja«. Razvrstila se je procesija po cerkvi, združeni pevski zbori pa so na koru pod vodstvom g. Jericija in ob spremljavi dr. Bratuževe zelo doživeto prepevali naše velikonočne pesmi. Vse prehitro je minila lepa slovesnost.

Sončna nedelja in zlasti še topli velikonočni ponedeljek pa sta zvalila ogromno ljudi v naravo. Skozi obmejni prehod pri Rdeči hiši je potovalo v teh dveh dneh 90.000 oseb, skozi tržaške obmejne prehode pa nič manj kot 600.000.

PROSVETNO DRUŠTVO »F. B. SEDEJ« IZ STEVERJANA

toplo vabi vse Steverjance na

KULTURNI VEČER

ki bo v soboto, 12. aprila 1969 ob 20.30 v mali dvorani župnijskega doma.

Član Slovenskega gledališča iz Trsta STANE RAZTRESEN se bo predstavil z recitalom

SLOVENSKE BALADE IN ROMANCE

Obnovljen praznik sv. Ivanca v Standrežu

Se ko je bila štandreška cerkev podružnica goriške stolnice, je prišlo v navado, da je šla na velikonočni torek procesija iz Gorice v Standrež. Ta stari običaj je zabeležen že leta 1706. Standrežci so torej praznovali veliko noč kar tri dni in velikonočni torek je bil še posebno njihov. Praznovali so ga v cerkvi s slovesno sv. mašo in večernicami, doma z obilnim kosilom, vse gostilne pa so bile ves dan polne veselih Goričanov, ki so poromali v »Emavse«.

Standrežci so temu svojemu prazniku nadeli ime sv. Ivanca ali Vanca in ga zelo spoštovali. Ko so imeli še svoje krajevno društvo živinorejcev, so po sv. maši svojo živino pripeljali na trg pred cerkvijo, jo tam ocenili in plačali članarino.

Zadnje čase je praznik sv. Ivanca prešel nekam v pozabo. Ker pa je prav, stare šege in navade ohranjati, se je Kmečko društvo neposrednih obdelovalcev odločilo, da s častitljivim praznikom nadaljuje.

Priznati je treba, da so za praznik vsi lepo poskrbeli: zjutraj je prijazno pritikanje privabilo k sv. maši kar lepo število vernikov in podobno tudi pod noč k blagoslovu. V cerkvi versko petje cerkvenega zbora, v domači gostilni »pri Gabrotu« pa narodno petje prosvetnega društva »Oton Zupančič« je dalo dnevu zares veselo okvir.

V tem letu, ko bodo Slovenci v Standrežu konec prihodnjega meseca slovesno proslavili stoletnico domače čitalnice, je bila brez dvoma obnovitev praznika sv. Ivanca zelo umestna.

IZ ŽIVLJENJA NAŠIH LJUDI

Med Slovenci v Švici

Takoj ko je p. Fidelis Kraner OFM Cap. prevzel mesto dušnega pastirja med Slovenci v Švici, je uvidel, da je treba najti v mestu Zürichu cerkev ali kapelo, kjer bi se mogla vršiti slovenska služba božja. Do sedaj je bila v Zürichu za Slovence in Hrvate skupaj, kar pa je povzročilo določene nevednosti. Na nasvet škofijskega vikariata v Zürichu se je p. Fidelis obrnil na župnika v Guthirtu. Zelo prijazen ga je sprejel in mu dal na razpolago kapelo-kripto v spodnji cerkvi. Tako se je s prvo nedeljo v marcu pričela v Zürichu slovenska služba božja, ki bo vsako prvo in peto nedeljo v mesecu, pa še na vse v Švici zapovedane cerkvene praznike (novo leto, vnebohod, božič). Ostale nedelje pa je božja služba v različnih krajih po dogovoru.

V omenjeni cerkvi v Guthirtu je bila letos na cvetno nedeljo 30. marca blagoslovitev velikonočnih butaric. Kot že lani, je bil tudi letos za ceno petih švicarskih frankov (70 lir) na razpolago vsakemu udeležencu tkzv. slovenski »pirh«, ki ga sestavljajo v domovini narejena izvirna slovenska butarica, pisanka (s slovenskimi narodnimi okraski ozaljšani velikonočni pirh) in knjiga »Upanje, ki je v nas«, kratek oris katoliškega nauka. Zanimivo je tudi, da v Švici ne poznajo blagoslova velikonočnih jedi. Zato je p. Fidelis poskrbel, da naši rojaki ne bodo oropani tega lepega našega običaja.

Ko je bil p. Fidelis za novo leto v Ljubljani, je naročil na škofiji tudi 50 izvodov sv. pisma v slikah. Je to mogočna knjiga velikega formata s preko 600 strani in z mnogostevilnimi barvnimi slikami. (Na razpolago je tudi na upravi našega lista za ceno 4500 lir). V dveh mesecih so bile vse knjige razprodane, tako da je moral naročiti še nove, saj sprašujejo kar naprej po njih. Na »Ognjišče« je naročenih 40 Slovencev, veliko jih pa prejema tudi štirinajstrednevnik »Družina« in izseljensko mesečno revijo »Naša luč«, ki izhaja v Celovcu.

P. Fidelis pridno nadaljuje z izpolnjevanjem kartoteke. Trenutno ima že preko 1200 naslovov iz cele Švice. Zaveda se, da je seznam še nepopoln, saj se mnogi sramožljivo skrivajo. Morda se bojijo, da bi jim vzbudil vest zaradi zgrešenega življenja. Samo v enem kraju so od osmih slovenskih deklet zanosila kar štiri. Očetje so vsi Italijani. Zgleda, da gre ljubezven še vedno najprej skozi ušesa.

»Katoliški glas« v vsako slovensko družino!

Ustanovni občni zbor športnega združenja »Brda«

V nedeljo, 20. marca 1969 so v Steverjanu ustanovili športno združenje, ki so mu dali naslov »Brda«. Za društveno barvo so izbrali belo-zeleno. Razveseljivo je dejstvo, da se je zbora udeležilo res veliko število števerjanske mladine.

V imenu pripravljalnega odbora je pozdravil prisotne Mirko Humar. Nato je Marijan Terpin podal poročilo in razložil, zakaj naj bi ustanovili športno društvo. Do sedaj je deloval v okviru društva »F. B. Sedej« športni odsek goriške Olympie. Obstajala je odbojarska ekipa, ki je včasih nastopala s precejšnjim uspehom. Tudi so se člani udeleževali raznih tekmovalj v Gorici: tako streljanja, kolesarskih tekem in podobnega. Letos so pripravili tudi nogometne tekme. Zato je prav, da se je vse delovanje združilo v novem športnem društvu.

Na volitvah je bil izbran odbor, ki se je na prvi seji konstituiral takole: častni predsednik Klanjšček Stanislav, števerjanski župan; podpredsednik in voditelj Boris Hladnik; tajnik Simon Komjanc; blagajnik Miljan Maraž; gospodar Dušan Skorjanc; referent za propagando Anka Cernic; referent za mladino Alenka Terčič; odborniki: Klavdij Fattore in Jože Bajt; trener za odbojko: Aldo Mačus in za namizni tenis Bruno Hlede.

Lepa zmaga Olympije nad Turjakom

V sredo, 2. aprila je šesterka goriške Olympije porazila Libertas iz Turjaka (Turjacco), ki je eno izmed najmočnejših moštev tega prvenstva. Zato je zmaga Olympije toliko bolj pomembna. Tekma je bila vseskozi zelo napeta in skoro izenačena. Navijači so bili zato nad igro zelo navdušeni, še bolj pa nad svojimi »plavimi«, ki so se izkazali posebno z zelo močnim napadom. Obramba je bila šibkejša, zlasti v blokiranju točlenih žog. Ves ta primanjkljaj pa je nadomestila velika borbenost, ki je do sedaj pri Olympijcih še nismo zasledili.

Tekma se je pričela z zelo hitrim tempom in lepe akcije so se vrstile na obeh straneh. Točkovanje je bilo do konca izenačeno, po stanju 14 : 14 pa je Olympia z nekaterimi posrečenimi točlenimi žogami dobila set. Enako je bilo tudi v drugem setu, ki je bil v nekaterih trenutkih še lepši od prvega. V drugi polovici tretjega seta so »plavi« popustili v veliki meri zaradi utrujenosti, in si je nasprotnik osvojil set s 15 : 7.

Cetrty set se je začel z veliko zagrizenostjo na obeh straneh. Olympijci so igrali z izkušnostjo, obenem pa so nekateri tudi silovito napadali. Tudi Turjajani so igrali zelo dobro, igra je bila na višku, stanje 14 : 14. Tedaj je sodnik prisodil Olympiji dvomljivo žogo: nasprotnik je seveda ostro reagiral, zato je pa dobil eno kazensko točko, ker se sodniku ne sme ugovarjati, še manj pa mu groziti. Se večja zmeda pa je nastala, ko je zapisovalec točk dal zgrešeno formacijo: gostom je uspelo izenačiti in po hudi borbi tudi zmagati.

V petem, odločilnem setu, smo videli zares odlično odbojko. Igralci so se borili za vsako žogo. Do polovice seta je vodila Olympia, nato jo je nasprotnik dohitel in prehitel. Tedaj so pa »plavi« zbrali vse moči in nudili zelo močan odpor, kajti tekma je bila zelo važna in zmaga že skoro v rokah. S to zavestjo so Olympijci začeli napadati in so premagali nasprotnika s 15 : 13.

Tako bi morala Olympia igrati tudi proti šibkejšim moštvom, proti katerim je izgubila prav zaradi pomanjkanja borbenosti. Odločilna je bila tudi prisotnost trenerja prof. Krannerja, ki je s tehtnimi nasveti vodil igralce.

Olympia tako pozitivno zaključuje prvi del letošnjega prvenstva s petimi zmagami in štirimi porazi. V lastni telovadnici ni bila še premagana, izven nje pa tudi ni še zmagala.

Za Olympijo so igrali: Antonič, Soban, Valentičič (kap.), Spacapan P., Černic, Čotič, Kranner M., Geriolet.

Pokrajinsko mlad. prvenstvo CSI

V četrtek, 27. marca so mladinci Olympije zelo uspešno nastopili na pokrajinskem odbojarskem prvenstvu CSI. Mlade sile Olympije so premagale ekipo Sanrocchese z rezultatom 2 : 0 (15 : 6, 15 : 3). Imeli so zelo lahko nalogo, saj nasprotnik ni nudil velikega odpora in zato tekma ni bila zanimiva. Upajmo, da bodo mladinci tudi na deželnem prvenstvu dokazali svojo moč. Sedaj so pokrajinski prvaki; želimo jim, da bi bili tudi deželni.

Sporod od 13. do 19. aprila 1969

Poročila: 7.15 (samo ob delavnikih), 8.15, 11.30 (samo ob delavnikih), 13.15, 14.15, 17.15 (samo ob delavnikih), 20.15 in 23.15

Dejstva in mnenja: 14.15 (samo ob delavnikih).

Sport: (dnevno) ob 20.00 uri.

Nedelja: 9.00 Sv. maša iz župne cerkve v Rojanu. 11.15 Oddaja za najmlajše: Zora Tavčar: »Otok skrivnosti«. Prvi del. 12.00 Nabožna glasba. 12.15 Vera in naš čas. 13.30 Glasba po željah. 15.30 Alfred de Musset: »Njene muhe«. Igra v dveh dejanjih. 18.30 »Rihard Jakopič, prvak slovenskih slikarjev, ob stoletnici rojstva«. 18.45 Operetne melodije. 19.15 Sedem dni v svetu. 20.30 Bednarik: »Pratika«.

Ponedeljek: 11.40 Radio za srednje šole. 12.10 Kalanova: »Pomenek s poslušavkami«. 13.30 Glasba po željah. 17.20 Za mlade poslušavce. 17.35 Vaše čtivo. 17.55 Kako in zakaj. 18.30 Radio za srednje šole. 18.50 Novi zbor »Montasio«. 19.20 Priljubljene melodije. 22.00 Slov. solisti.

Torek: 11.35 Sopek slovenskih pesmi. 12.00 Bednarik: »Pratika«. 13.30 Glasba po željah. 17.20 Za mlade poslušavce: Plošče za vas. 19.45 Moški zbor »V. Vodopivec«. 20.35 Rimski-Korsakov: »Zlati petelin«, operna pravljica v treh dejanjih.

Sreda: 11.40 Radio za prvo stopnjo osnovnih šol. 12.10 Bednarik: »Miroslav Brumat«. 13.30 Glasba po željah. 17.20 Za mlade poslušavce: Ansambli na Radiu Trst. 17.55 Ščepec poezije. 18.30 Radio za prvo stopnjo osnovnih šol. 18.50 Slavni pevci v tržaških gledališčih. 19.10 Lupinc: »Higiena in zdravje«. 19.15 Prijetne melodije. 20.35 Simfonični koncert.

Četrtek: 11.35 Sopek slovenskih pesmi. 13.30 Glasba po željah. 17.20 Za mlade poslušavce: Razkuštrane pesmi. 17.35 Moj prosti čas. 17.55 Kako in zakaj. 18.30 Sodobni slovenski skladatelji. 19.10 Pisani balončki, radijski tednik za najmlajše. 20.35 P. Giacometti: »Človek brez pravic«, drama v petih dejanjih.

Petek: 11.40 Radio za drugo stopnjo osnovnih šol. 12.10 Lokar: »Blagoznanstvo za domačo rabo«. 13.30 Glasba po željah. 17.00 Tržaški mandolinski ansambel. 17.55 Slovenščina za Slovence. 18.30 Radio za drugo stopnjo osnovnih šol. 18.50 Komorni koncert. 19.45 »Beri, beri rožmarin zeleni«. 20.50 Koncert operne glasbe.

Sobota: 11.35 Sopek slovenskih pesmi. 12.10 Tul: »Iz starih časov«. 13.30 Glasba po željah. 16.30 C. Cassola: »Fausto in Ana«. Prva oddaja. 17.20 Cerkev v sodobnem svetu. 17.30 Za mlade poslušavce: Od šolskega nastopa do koncerta. 18.00 Moj prosti čas. 18.30 Otroški pevski zbor ljubljanske radiotelevizije. 19.10 Theuerschuh: »Družinski obzorik«. 20.35 Teden v Italiji. 21.35 Vabilo na ples. 22.35 Zabavna glasba.

V petek, 11. aprila 1969 ob 20.30 bo predaval v mali dvorani Katol. doma v Gorici prof. SANDI SITAR iz Nove Gorice o temi

»OD TRIGLAVA DO JADRANA Z LJUDSKO UMETNOSTJO«

Predavanje bo spremljal film »Slovenska ljudska umetnost«. K obilni udeležbi vabi

SKAD iz Gorice

ITALIJANSKA TELEVIZIJA

Sporod od 13. do 19. aprila 1969

Nedelja: Prvi: 11.00 Sv. maša. 12.00 Verska oddaja. 21.00 Dejanja apostolov. — Drugi: 17.10 Glasba in plesi. 17.55 Ko se spusti zastor. 22.20 Streha sveta, telefilm.

Ponedeljek: Prvi: 21.00 Trije koraki po zemlji, film. — Drugi: 21.15 Sto po sto. 22.15 Evrovizija, simfonični koncert.

Torek: Prvi: 21.00 Ross. — Drugi: 21.15 Jesen dolgolasev. 22.15 Posebej za vas! Sreda: Prvi: 21.00 Izgubljeni mir. 22.00 Sport ob sredah. — Drugi: 21.15 Ljudje na dnu, film.

Četrtek: Prvi: 21.00 Tista trgovina s trga Navona. 22.00 Politična tribuna. — Drugi: 21.15 Kaj bomo igrali. 22.30 Obzorja znanosti in tehnike.

Petek: Prvi: 22.00 Popoprano kosilo, telefilm. — Drugi: 21.15 Nero Wolf: Najbolj velika riba (2. nad.). 22.35 Odrska in filmska kronika.

Sobota: Prvi: 21.00 Dvojni par. 22.15 En obraz, ena zgodba. — Drugi: 21.15 Podoba nekega režiserja: J. Renoir. 22.15 Zaročenci.

ZA KMETOVALCE

Novo sredstvo za razkuženje zemlje v vrtovih

V zemlji živijo številne glivice, ki napadajo rastline in povzročajo občutno škodo. Pojavijo se v obliki plesni ali gnilobe in največkrat uničijo podzemne pogosto pa tudi nadzemne dele rastlin. Tako npr. opazimo, da komaj vznikli kalčki padajo po tleh in zginejo; bolezen imenujemo padavica kalčkov in jo povzročajo razne glivice (Pythium, Olpidium, Fusarium, Rhizoctonia idr.). Druga in zelo pogosta bolezen v vrtu je bela gniloba (Sclerotinia), zaradi katere gnijejo pritalni deli stebela in deli pod zemljo. Rastline vnejo in se sušijo, korenin in gomolji pa gnijejo zlasti v skladiščih. Gnijoči deli so prekriti z belo vatasto prevleko. Naj opozorim še na eno bolezen, ki ji pravimo uvelost; najdemo jo na krompirju pa tudi drugih rastlinah in jo povzročajo razne glivice (Verticillium, Fusarium in druge). Poletni začno spodnji listi rumeneti in veneti; kmalu pa se posušijo in z njimi tudi steblo. Na prerezanem stebelu vidimo, da so žile porjavale, kar je najbolj očitna značilnost bolezni.

Naštete bolezni zatremo najbolj učinkovito z razkuženjem zemlje. Tega izvedemo ali z vročo vodno paro ali s kemičnimi sredstvi. Parilne naprave nima vsakdo, dočim so kemična sredstva dostopna vsakomur. Doslej smo imeli za razkuženje zemlje na razpolago sredstva, ki smo jih polivali ali posipali le na prazno zemljo, ki je imela nad 10°C in še smo morali čakati kak teden preden smo lahko sejali ali sadili. Nedavno pa se je na trgu pojavilo novo sredstvo v zrnih. ACRIK, ki je sestavljeno iz treh učinkovitih razkužil; rabimo ga lahko na prazno zemljo ali na obraslih površinah. Posujemo ga enakomerno na roko ali s strojem 2 do 3 kg na 100 kv. metrov in ga zaorjemo ali rahlo ukopljemo ob kakršni koli temperaturi v zemljo. Potem lahko zalijemo, kar bo še bolj učinkovito. Tako razkužimo setvenice pred setvijo ali saditvijo in pa površine, ki so pokrite z rastlinami ter celo okrasne trate, drevesnice itd. Če rabimo ACRIK pravočasno, preprečimo naštetih bolezni; če pa so že pojavile, zaustavimo njihovo širjenje.

Inž. Janko Košir

OBVESTILA

Občni zbor

Odbor S. Z. Olympia obvešča, da bo v četrtek, 10. aprila 1969 ob 20.30 v spodnjih prostorih Katoliškega doma (viale XX setembre 85), četrti redni društveni občni zbor; drugo sklicanje bo ob 21. uri. Vabljeni so vsi člani in ljubitelji športa.

Romarjem v Spanijo. Vsi, ki so se prijavili, naj poravnajo celotni znesek do konca maja. Za potovanje je potreben veljavni potni list (brez kakega vizuma). Vsakdo naj ugotovi pred potovanjem, če mu potni list ni morda zapadel. Jugoslovanski državljanji naj si potrebne vizume sami preskrbijo. Če kdo želi prenočevati v sobi z eno samo posteljo, naj to takoj sporoči in doplača razliko v ceni.

SKPD »F. B. Sedej« iz Steverjana bo v nedeljo, 13. aprila gostovalo ob 19. uri z igro »Deseti brat« v Medani (Jug. Brda).

Združenje »Odbor za pomoč razlaščenecem« vabi svoje člane na redni občni zbor, ki bo 11. aprila 1969 v kino dvorani v Dolini. Prvo sklicanje bo ob 20. uri, drugo pa ob 20.30 s sledečim dnevnim redom: 1. Poročilo predsednika. 2. Poročilo nadzornega odbora. 3. Razrešnica. 4. Volitve novih organov. 5. Slučajnosti.

DAROVI:

Za Alojzijeve: F. Doles v počastitev spomina matere g. Juraka 1.000 lir.

Za škedenjski Dom v mesecu marcu: Skupni prispevki 78.600; N. N. 12.000; dve gospe iz salezijanske župnije 10.000; Cehovin 10.000; škedenjski možakar 50.000; N. N. 15.000; dr. Bajc v spomin svoje pokojne mame 5.000; Brajkovič 2.000; Kosič 2.000; Šuman 2.000; N. N. 2.000; Gulič 2.000; razni neimenovani vsak po 2.000 in 1.000; N. N. 12.000; N. N. 10.000 lir.

Vsem plemenitim darovalcem Bog povrni, rajnim pa daj večni pokoj!

OGLESI

Za vsak mm višine v širini enega stolpca: trgovski L 70, smrtnice L 100, več 8% davek na registrskem uradu.

Odgovorni urednik: msgr. dr. Fr. Močnik
Tiska tiskarna Budin v Gorici

Izdaja Katoliško tiskovno društvo